

Lunds universitet
Sociologiska institutionen

Attityder, migration och medborgare

En kvantitativ och diskursanalytisk undersökning om svenska befolkningens attityd
gentemot migrationsmängden.

Författare: Pauline Engfeldt och Tova Wickström

Kandidatuppsats: SOCK10, 15hp

Höstterminen 2022

Handledare: Priscilla Solano

Abstract

The purpose of this essay is to investigate the attitudes of Swedish citizens towards the amount of migration. Furthermore, how these attitudes relate to whether the citizen believes that migration makes Sweden a better or worse country to live in. Through a discourse analysis, investigate whether the attitude portrayed by the media matches the statistical results and how these relationships differ between the years 2014 and 2018. The research questions are “Does the media's image of migration agree with the statistical account of citizens' attitudes towards the amount of migration?” and “Does the independent variable "Immigrant make country a better/worse place to live" affect citizens' attitudes towards the amount of migration?”. In this essay four different theories are used; The stranger and the other, The concept of representation by Stuart Hall, Critical discourse analysis - Fairclough's three-dimensional model and Social constructivism. The result of this essay is that Swedish citizens have a positive attitude towards the amount of migration. The image portrayed by the news media does not match the generalizable statistical result. On the other hand, there are still citizens who have a more negative attitude towards the migration crowd, but they are an absolute minority.

Nyckelord

attityd, migrationsmängd, representation, den andre, diskursanalys, kvantitativ metod, sociologi

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
2. Tidigare forskning	4
2.1 The Co-development of Identity, Agency, and Lived Worlds	4
2.2 Migration and the media	5
2.3 The Age of Migration	6
3. Syfte	7
3.1 Frågeställningar	8
4. Teori	8
4.1 Socialkonstruktivism	8
4.2 Kritisk diskursanalys	9
4.2.1 Faircloughs tredimensionella modell	9
4.3 Representationsbegreppet av Stuart Hall	10
4.4 Främlingen och den andre	12
5. Metod	13
5.1 Databas	13
5.2 Kritisk diskursanalys som analytiskt verktyg	14
5.3 Validitet och reliabilitet	15
5.3.1 ESS	15
5.3.2 Diskursanalys	16
5.4 Variabler och operationalisering	17
5.4.1 Beroende och oberoende variabel	17
5.4.3 Kontrollvariabler	18
5.5 Forskningsetiska principer	19
6. Analys	19
6.1 Deskriptiv statistik	20
6.2 Regressionsanalys år 2014	21
6.3 Regressionsanalys år 2018	23
6.4 Sammanfattning regressionsanalys	24
6.5 Diskursanalys år 2014	25
6.6 Diskursanalys år 2018	30
6.7 Sammanfattning diskursanalys	34
7. Resultat	35
8. Slutsatser	38
Referenslista	40

1. Inledning

Människor har invandrat till Sverige sedan 1930-talet och fram till 1970-talet har det huvudsakligen varit arbetskraftsinvandring. Krig, konflikter och brist på säkerhet har under senare år varit en större representant för invandringen (SCB 2022). Migrationen påverkar många viktiga samhällsfrågor såsom ekonomiska, kulturella, politiska och sociala vilket gör medborgarnas attityder mot migration betydelsefullt att undersöka. Invandringen var som högst år 2016, det invandrade då 163 000 personer till Sverige (SCB 2022). Även om Sverige är ett av de länder som många migrerar till finns det spridda åsikter och attityder gentemot ämnet. *Mångfaldsbarometern*, skriven av Fereshteh Ahmadi och Irving Palm (2020) på Högskolan i Gävle, är en studie som kartlägger attityder till etnisk mångfald inom den svenska befolkningen. Studien hade sin start år 2005 på den sociologiska institutionen vid Uppsala universitet, men togs över år 2013 av Högskolan i Gävle (Ahmadi & Palm 2020:3). Efter den stora asylinvandringen 2015 har svenska medborgare haft en mer negativ attityd gentemot migration och mångfald. Trenden mot mer negativa attityder, som existerat sedan år 2016, har brutits och blivit mer positiva igen efter år 2020. Denna statistik grundar sig på studie- och arbetslivserfarenheter av mångfald. Däremot har inte det svenska folket varit lika positiva som innan den stora asylinvandringen år 2015. Sedan år 2018 konstateras tendensen till att fler kvinnor blir positiva medan män blir mer negativa till mångfald (Ahmadi & Palm 2020:4).

I denna uppsats används databaser från European Social Survey (ESS) för åren 2014 och 2018. För att undersöka hur svenska medborgares attityder gentemot migrationsmängden har förändrats under tid. Med olika nyhetsartiklar från åren 2014 och 2018 genomförs en kritisk diskursanalys för att undersöka hur medborgares attityder porträtteras i svensk media jämfört med vad det statistiska resultatet visar. Nyhetsartiklarna som bland annat förekommer i diskursanalysen är från nyhetsmedier *Svenska dagbladet*, *Aftonbladet*, *Uppsalas Nya Tidning* och *Skånska Dagbladet*. Samtliga artiklar påträffades i Retriever Research (Mediearkivet). Den sociologiska relevansen i uppsatsen ger uttryck genom den mediala representationen av ett väldiskuterat ämne i den samtida samhällsdebatten; migration. Huruvida medborgarens attityd är gentemot ämnet har även sin representation i media som tillkommer i samband med samhällets ideér och normer. Men det går att fråga sig: Representerar den mediala bilden av medborgares attityder

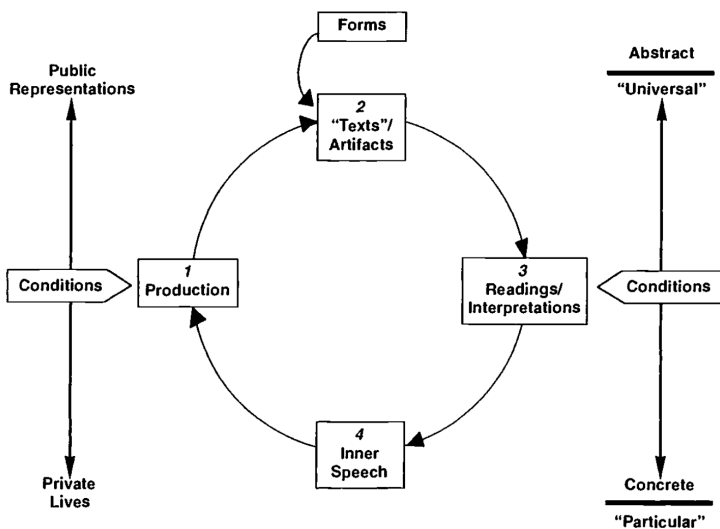
verkligheten? Stämmer attityderna i media överens med den statistiska generaliserbarheten över medborgarnas attityd gentemot migration?

2. Tidigare forskning

2.1 The Co-development of Identity, Agency, and Lived Worlds

Dorothy C. Holland and Debra G. Skinner (2008) skriver i kapitlet “The Co-development of Identity, Agency, and Lived Worlds” i *Comparisons in Human Development* om hur kulturbegreppet har genomgått en stor omarbetning (Holland & Skinner 2008:193). Uppfattningen om kultur, som en avgränsad enhet, har ersatts av föreställningen som obegränsad och framväxande. Teoretiker söker inte efter en abstrakt och generativ modell av kultur, utan istället vill de förstå kollektiva meningssystem. Det går att finna i social handling, utbildning och individuell utveckling. I kapitlet introduceras en modell som går igenom hur förändringar på individuell och kollektiv nivå sker genom dubbelriktade och sammanlänkade processer (Holland & Skinner 2008:195). Holland och Skinner riktar uppmärksamheten mot utvecklingen av identitet, handlingsfrihet och levda världar. Människor lever i världar som är kulturellt och socialt konstruerade. Världarna kommer konstant till liv av individer och grupper som har en historia av sociala interaktioner, gemensamt producerade metoder och samtillverkade diskurser för att prata om och tolka sig själva, sina relationer samt praktiker (Holland & Skinner 2008:196). Världarna konstruerade av individer med identiteter. Förstådda ur ett nyvygotskt och bakhtinskt perspektiv är identiteter (eller jaget) psykokulturella och psykosociala formationer som utvecklas när individer och grupper deltar i aktivitet i en levd värld (Holland & Skinner 2008:197). För att förklara hur identitet, handlingsfrihet och levda världar hänger ihop och utvecklas, använder Holland och Skinner sig av figuren nedan (se Figur 1). Den första punkten i figuren (*Produktion*) representerar en specifik uppsättning sociala och historiska förhållanden, producerar en individ en text. Den andra punkten, *texten*, används för att frambära en representation eller beskrivning. Den producerade texten kan vara i form av en bok, men även en predikan, föreläsning, sång, etc (Holland & Skinner 2008:199). Tredje punkten, *att läsa*, betyder att tolka, förstå eller ta in det som presenteras. Producenten läser det som skapats, det gör också konsumenten. Texten tolkas av de som läst den och dessa tolkningar införlivas, tillsammans med andra läsningar av andra texter och inre tal. Den sistnämnda leder oss in på den sista punkten,

inre tal, som anser att en deltar i dessa världar via dessa genrer, kommer ens tankar och känslor sannolikt att utvecklas i relation till dessa på ett sätt så att det *inre talet* med tiden påverkas (Holland & Skinner 2008:200).

Figur 1: Development of lived identities through cultural forms

2.2 Migration and the media

Kerry Moore, Bernhard Gross och Terry Threadgold skriver i sin bok *Migrations and the media* (2011) om hur migranter representeras och framställs i media. De tar upp både negativ och positiv representation. Där den negativa tar sin utgångspunkt i den traditionella synen av migranter som fördrivna befolkningar, på resande fot som, utan en territoriell anknytning och som negativt definieras "*de som inte tillhör*" (Moore, Gross & Threadgold 2011:16). Med denna representation försöker media skildra den råa sanningen om deras elände och brist på röst. Detta definierar deras identitet som en kroppslig varelser och utan politisk påverkan, vilket bidrar till avhumaniseringen av migranter. Den positiva representationen å andra sidan framställer migranter som människor genom definitionen "*som oss*" (Moore, Gross & Threadgold 2011:17). Det är en optimism i representationen som gestaltar migranter som hoppfulla, snarare än som massor av behövande och tomhänta kroppar. De är tillskrivna en röst, vilket ger uttryck åt dem som utrustade med en subjektivitet som går utöver deras kroppsliga behov. Detta kan tolkas som väldigt positivt men även i den positiva representationen finns kritik, eftersom dessa

framställningar också anklagas för att avhumanisera migranter. Sanningen om livet på flykt döljs, då en framställning förekommer av migranternas möjlighet till att kunna göra suveräna val, när det i själva verket inte är möjligt (Moore, Gross & Threadgold 2011:17). Detta blir relevant för vår uppsats då vi ska kolla på hur migrationsmängden och medborgares attityder porträtteras i svensk media från år 2014 samt 2018. Den definition som Moore, Gross och Threadgold använder i samband med den positiva och negativa representationen kommer att användas i denna uppsats för att definiera negativa samt positiva attityder. En negativ attityd har sin utgångspunkt i att migranter är “de som inte tillhör” och därmed inte bör tillhöra det rådande samhället eller den dominerade gruppen. Medan den positiva attityden har sin utgångspunkt i att migranterna är “som oss”, vilket redogör för en solidarisk attityd om människan som enad. I boken definieras media som förmedling av information genom olika former av kanaler som artiklar, tv eller sociala medier. I denna uppsats inkluderas endast nyhetsartiklar vid definitionen av media.

2.3 The Age of Migration

Stephen Castles, Hein de Haas och Mark J. Millers bok *The Age of Migration* (2015) har blivit ledande när det kommer till att förstå migrationens komplexitet. Boken handlar om den samtida internationella migrationen och hur samhällen förändras i takt med detta. Världen har blivit oerhört global och genom detta uppstår stora strömmar av människor i rörelse. Migration är inget nytt fenomen utan människan har alltid migrerat av anledningar som fattigdom, konflikter eller miljöförstöring. Under de senaste århundraden har synen på migration ändrats i takt med att det har fått ett större utrymme i den politiska debatten och media. Ökningen av politiskt framträdande återspeglas i framväxten av mer högerpopulistiska, anti invandrar- och islampartier vars huvudsakliga syfte är att porträttera invandrare som ett hot mot kulturen och säkerheten. Grundläggande ekonomiska, sociala och politiska förändringar är relaterade till utvecklingen av migrationen. Människor söker nya platser att bo på, arbete eller säkrare miljöer för sina familjer. Möjligheterna för bättre jobb, skolor och allmän sysselsättning finns ofta i de växande städerna vilket gör att urbaniseringen ökar, även om de sociala villkoren är eländiga (Castles, de Haas & Miller 2015:7). Klass spelar en viktig roll när det kommer till migration då många länder vill attrahera högutbildade personer. Medan flyktingar, asylsökande eller handarbetare känner ett utanförskap och diskriminering i hur de välkomnas till dessa länder (Castles, de Haas & Miller 2015:7f). Diskrimineringen förekommer på grund av visuella, språkliga och kulturella skillnader.

Migranter blir ofta stämplade som “utlänningar” eller icke-medborgare. Castels, de Haas och Miller (2015) skriver att oavsett politisk regering, leder migrationen ofta till starka reaktioner hos vissa medborgare. Migration förekommer ofta samtidigt som ekonomiskt omkonstruering och långtgående sociala förändringar. Vissa medborgare vars livsvillkor oförutsägbart förändras, i samband med omkonstrueringen, kan beskylla nyanlända migranter som orsaken till den otrygghet dem besitter. En av dagens mest dominerade bild, i högutvecklade länder, är att migranter “snor” jobb, pressar bostadspriserna och överbelastar samhällets sociala tjänster. Castel, de Haas och Miller (2015) menar att migration snarare är ett symptom på förändring än dess orsak. Många människor anser migrationen vara den mest konkreta manifestationer av immateriella processer såsom globalisering och nyliberal ekonomisk politik. Det är därmed inte överraskande att sociala och ekonomiska problem oftast lyfts över på migranter och den etniska minoriteternas axlar (Castles, de Haas & Miller 2015:18f). Det som Castels, de Haas och Miller redogör för är en rådande attityd som medborgare har mot migranter. De redogör för att vissa medborgare har uppfattningen om att migration påverkar landets sociala tjänster och ekonomi negativt. Allt mer negativa attityder förekommer oftast om det pågår en rådande kris i samhället för att vissa medborgare delvis anklagar migranterna för orsaken. Vi anser att resonemanget kring den mediala påverkan på samhället och medborgares åsikter saknas i de resonemang som Castles, de Haas och Miller redogör för. Det förekommer ingen diskussion om hur nyhetsmedia porträtterar migration och attityder till migration, samt om det som porträtteras stämmer överens med medborgares faktiska attityder. Nyhetsmedia konsumeras av majoriteten av svenska medborgare och benämns som den tredje statsmakten. Vi anser därmed att detta är en viktig aspekt som inte tas upp och jämförs i tidigare forskning och med dess relevans kommer detta undersökas i uppsatsen.

3. Syfte

Syftet med denna uppsats är att undersöka svenska medborgares attityder till migrationsmängden. Vidare även hur dessa attityder i relation till huruvida medborgaren anser att migration gör Sverige till ett bättre eller sämre land att leva i. Genom en diskursanalys undersöka om attityden som media porträtterar stämmer överens med det statistiska resultatet och hur dessa samband skiljer sig mellan år 2014 samt 2018.

3.1 Frågeställningar

- Överensstämmer medias bild av migration med den statistiska redogörelsen över medborgarnas attityd gentemot migrationsmängden?
- Påverkar den oberoende variabel "Immigrant make country a better/worse place to live" medborgares attityd gentemot migrationsmängden?

4. Teori

4.1 Socialkonstruktivism

Søren Barlebo Wenneberg skriver i *Socialkonstruktivism: positioner, problem och perspektiv* (2001) om hur människans kunskap kommer från språket. All vår kunskap och vetande är socialt konstruerat: "Vi kan se en stol på grund av att vi redan förstår begreppet 'stol'" (Barlebo Wenneberg 2001:12). Språket kallas för den sociala storheten inom socialkonstruktivismen. Människan skapar språket tillsammans i sociala sammanhang, det är därigenom som vår uppfattning av verkligheten och vår kunskap blir konstruerad (Barlebo Wenneberg 2001:12). Vidare diskuterar Barlebo Wenneberg (2001) en mycket återkommande fråga inom samhällsfilosofin: Hur är den sociala ordningen och ett samhälles existens ens möjlig? Hur har de skapats? Det samtida samhället är uppbyggt på olika, men många av dem, tekniska uppfinningar som i sin tur skapar en social ordning. Uppfinningar som skapats av egoister för att gynna alla. Barlebo Wenneberg resonerar: "Hur kan dessa egoistiska individer börja samarbeta och bygga denna sociala ordning?" (Barlebo Wenneberg 2001:68). Den sociala ordningen är i ständig förändring och måste alltid skapas för att finnas. Den skapas genom en konstruktionsprocess, där konstruktion innebär en medveten handling (Barlebo Wenneberg 2001:69ff). Den sociala ordningen och dess utveckling förändras i samband med normer. Dessa "egoistiska individer", som kan komma att likna med Halls teori kring den dominerade gruppen men även Baumans teori om turisten (som redogörs för under rubrik "Främlingen och den andre"). Det är genom dem som normer skapas och som uppfinningar görs utefter. Kunskapen och verkligheten samt den uppfattningen av det konstrueras för att individer ska följa den sociala ordning som eftersträvas. En social ordning konstruerad av normer, skapad av egoister.

4.2 Kritisk diskursanalys

För att analysera de artiklar som används i uppsatsen används en kritisk diskursanalys. I Marianne Winther Jørgensen och Louise Phillips bok *Diskursanalys som teori och metod* (2000) skriver de att diskursanalysen är ett av flera socialkonstruktivistiska angreppssätt och diskursteorin syftar till att förstå sig på det sociala som en diskursiv konstruktion. Nästan alla sociala fenomen kan analyseras med diskursanalytiska hjälpmedel. Den diskursiva analysen bygger på språkfilosofi och språket ger oss tillträde till verkligheten. Genom språket skapar vi representationer av vår verklighet, den fysiska världen finns men den får sin betydelse genom diskurser (Winther Jørgensen & Phillips 2000:15). Winther Jørgensen och Phillips (2000) tar upp ett exempel i boken om översvämningar och hur de tillskrivs olika meningar beroende på perspektiv. Vissa nämner naturfenomen, andra skyller på politiker för att de inte byggt fördämningar och dem som säger att det är guds vilja. Diskurserna pekar ut olika handlingar och agerande som relevanta i situationen. Här får den diskursiva förståelsen sociala konsekvenser (Winther Jørgensen & Phillips 2000:15f). I en diskursanalys sker analyseringen av hur ord används vid tal och hur orden på olika sätt används vid konversationer om ett specifikt ämne. Detta får oss att fundera över varför vi talar eller uttrycker oss som vi gör. Den kritiska diskursanalysen är kritisk då dess syfte är att bidra till en social förändring mot jämlika maktförhållanden i samhället och i kommunikationsprocessen (Winther Jørgensen & Phillips 2000:69).

4.2.1 Faircloughs tredimensionella modell

Winther Jørgensen och Phillips (2000) redogör för Norman Faircloughs tredimensionella modell som kommer till användning vid en kritisk diskursanalys. Det är en analytisk ram och används inom empirisk forskning som baseras på kommunikation och samhälle. De tre stegen i Faircloughs modell är; textens egenskaper, textprocessen kring produktion samt konsumtion, även kallad den diskursiva praktiken och till sist den sociala praktiken. Fairclough lägger vikt på att kolla textens egenskaper och med det tillkommer granskning av produktionsprocessen (den diskursiva praktiken) och vice versa. Men de utför ändå två dimensioner i modellen och ska därmed skiljas på analytiskt (Winther Jørgensen & Phillips 2000:74f). Textanalysens fokus är att kolla på de formella drag som finns hos texten såsom ordval och språkbruk, dessa bygger

diskurser och genrer lingvistiskt. Det är sedan genom den diskursiva praktiken som texter formas av social praktik. Den enskilda texten, i detta fall representationen av migration/attityd i media, kommer att tolkas utifrån en diskursiv praktik som sedan i och med den sociala praktiken kommer att ingå i ett större sammanhang.

Det första steget lägger fokus på egenskaper som vokabulär, grammatik och mönster som en finner i texten. Detta steg handlar om att hitta kunskapen om hur textens uppbyggnad utformar diskurser och finna meningen med det som kan utläsas av texten (Winther Jørgensen & Phillips 2000:75). Det andra steget fokuserar på den diskursiva praktiken och texten produktion och konsumtion. Med detta menar Fairclough att författaren till textens analyseras och vilka som är textens målgrupp. Det vill säga: Vem är det som läser den? Kommer uppbyggnaden av texten påverka dessa personer? I den diskursiva praktiken analyseras de rådande diskurser som författaren använder sig av och sedan hur konsumenten väljer att tolka de rådande diskurserna i texten (Winther Jørgensen & Phillips 2000:75). Det är i det tredje samt sista steget som textens formulering och den diskursiva praktiken formas av social praktik. Språket utgör bron som kopplar ihop kommunikationen och samhället. Detta steg ger oss mening i analysen och genom den sociala praktiken ges en bredare förståelse av hur diskurser konstrueras (Winther Jørgensen & Phillips 2000:75).

4.3 Representationsbegreppet av Stuart Hall

Stuart Hall (1997) skriver i sin bok *Representation: Cultural Representation and Signifying Practices* att representation skapas av produktion genom språk.

The concept of representation has come to occupy a new and important place in the study of culture. [...]Representation is an essential part of the process by which meaning is produced and exchanged between members of a culture (Hall 1997:15).

Språket skapas genom representation och det finns ett flertal system av representation. Det sker genom skrift och tal. Det finns andra element som används för att uttrycka representationen för när en vill säga, uttrycka eller kommunicera ett koncept, en ide eller känsla. De olika elementen – ljud, ord, noter, gester, uttryck, kläder – är en del av människans naturliga och materiella värld, men det viktiga för språket är nödvändigtvis inte vad dessa element är utan dess funktion (Hall

1997:4f). Hall redogör för ett konstruktivistisk tillvägagångssätt som bekräftar den sociala karaktären som språket innefattar. Det är inte språket i sig som skapar mening, utan vi konstruerar mening genom representationssystem såsom begrepp och tecken (Hall 1997:24).

Hall (1997) talar om fyra olika former av stereotypisering. Stereotyper förändras genomgående och uppstår genom socialt samspel människor sinsemellan. Denna process sker i syfte att kategorisera människor utifrån vissa egenskaper såsom klass, kön eller etnicitet. Två av stereotyperna anses relevanta för denna analys; 1) konstruktionen av "den andre"/uteslutning och 2) stereotypisering samt makt. Den förstnämnda innefattar människor som på något sätt skiljer sig från majoriteten. Dessa personer, som benämns som 'dem' snarare än 'vi', utsätts ofta för en binär form av representation. De representeras genom motsatta och binära yttre såsom; bra/dåliga, fula/överdrivet attraktiva, civiliserade/primitiva eller för annorlunda/för exotiska. Det krävs ofta av "den andre" att besitta båda egenskaperna samtidigt (Hall 1997:229). Den andra, stereotypisering och makt, baseras på uppdelningen av "vi och dem" i samhället. Denna stereotypisering, menar Hall, skapar en hierarkisk dimension där de olika parterna besitter olika mycket makt. Det är huvudsakligen ekonomiska och politiska strukturer som avgör vem som besitter makten och utgör normen. De som innefattar den dominerade gruppen, av dessa två, har makten att skapa samt bibehålla stereotypa strukturer och föreställningar som finns till skillnad från den underordnade gruppen (Hall 1997:234f).

Hall (1997) talar om hur mening skapas genom den sociala interaktionen som människan deltar i. Den produceras oftast huvudsakligen i en mängd olika medier, speciellt i de moderna massmedierna (Hall 1997:3). De konsekvenser som medkommer mediemanipulation är ofta kopplad till social och kulturell dominans. Hall (1997) menar att detta grundar sig i den marxistiska ideologin, att de dominerande grupperna är de som äger produktionsmedelna, såsom förlag, tidningar och elektroniska medier. Det är därmed de som representerar samt producerar samhällets ideal, normer och idéer. De dominerande gruppernas normer, som dominerar medierna, påverkar de sociala relationerna mellan dominans och förtryck. Hall (1997) redogör för svårigheterna med föreställningen om ideologisk dominans av just media:

The problem with this notion of ideological domination by the media is that it makes it difficult to conceptualize a position from which to resist or challenge it, except through the values or ideas of the dominant elite which necessarily exclude the mystified masses (Hall 1997:348).

Det vill säga att den dominerade gruppen måste erkänna dess dominans för att den marginaliserade gruppen i samhället ska kunna representeras (1997:347f). Tillvägagångssättet av mediedominans producerar formella stereotyper som en del av ett kulturellt löpande band och även som ett medel att upprätthålla de dominerande normerna. Mängden av de tillvägagångssätt och metoder som är involverade vid produktion och konsumtion av olika medier antyder på en komplexiteten. Denna komplexitet uppstår i förhållandet mellan produktion, produkt och konsumtion vilket i sin tur kan komma att leda till olika svårigheter att införa ekonomisk, ideologisk och kulturell kontroll även på produktionsnivå (Hall 1997:353).

4.4 Främlingen och den andre

Begreppet främling är ett etablerat teoretisk begrepp inom sociologisk forskning och är främst kopplat till Georg Simmel. Kurt Wolff skriver i sin bok *The sociology of Georg Simmel* (1950) hur främlingen är någon som befinner sig inom en grupp men på samma gång uppfattas som avlägsen (Wolff 1950:403). Främlingen i gruppen anses ha en extern ställning och det är en person som för gruppen är svår att förhålla sig till.

Vince P. Marotta (2010) skriver i sitt kapitel "The Cosmopolitan Stranger" i *Questioning Cosmopolitanism* om hur främlingen är en social typ vars främlingskap konstrueras av sociala, kulturella eller etniska skillnader från den dominerande gruppen, denna skillnad är synonymt med upplevelsen av andrafiering (Marotta 2010:107). Detta skapandet av främlingen som den andre uppstår i samband med uppdelningar i samhället och dessa uppdelningar kommer återges i hur den dominerande gruppen talar om främlingen. Främlingskapet och dess konstruktion gör att främlingen ses som en representant av en grupp istället för en egen individ (Wolff 1950:407). Detta leder till att stereotyper sätts på individen som passar in på representationen. Stereotyperna är det avvikande drag som främlingen anses ha enligt gruppen som exempelvis kan vara utifrån sexualitet, etnicitet, etc. Detta förminska främlingen från en egen person till mer av en representation av grupp, detta kommer att vara avgörande för främlingens ställning i samhället (Wolff 1950:407). Främlingen beskrivs som varken en vän eller fiende och karaktärsdragen

kommer bestämma om främlingen ses som ett tillskott eller som en störning av den sociala ordningen (Marotta 2010:108).

Zygmunt Bauman (1998) är ett annat välkänt namn inom sociologin och har gjort en liknande tolkning. Han menar att människor numera alltid är på språng, vi förflyttar oss och reser till ställen som inte är våra hem (Bauman 1998:77). Till skillnad från Simmel redogör Bauman för två olika grupper i den sociala ordningen; *turisten* och *vagabonden*. Turisten representerar den önskade främlingen, den världsmedborgaren som passar in i den globala världen. Turisten rör sig fritt i världen efter egen ambition men har samtidigt alltid ett hem att återvända till. Vagabonden beskrivs som den oönskade främlingen, den som tvingas till mobilitet av yttre eller inre faktorer: “The vagabonds are the waste of the world which has dedicated itself to tourist services” (Bauman 1998:92). Denna grupp vet att platsen de befinner sig på endast är tillfällig, oavsett hur mycket de vill stanna kommer de sannolikt inte vara välkomna. Vagabonderna ses som outhärdligt ogästvänligt. Medan turisten får stanna eller röra sig när de vill samt var de vill och kommer ses som oemotståndligt attraktiv. De lämnar en plats när lockelsen befinner sig någon annanstans medan vagabonderna är “ofrivilliga turister”: “The tourists travel because *they want to*; the vagabonds because *they have no other bearable choice*” (Bauman 1998:93).

5. Metod

5.1 Databas

Databasen som används i analysen är hämtat från European Social Survey (ESS). Det är en akademisk driven undersökning som har genomförts över hela Europa sedan år 2001. De använder sig både av enkätstudier för att mäta människors attityder, som skickas ut till personer över 15 år genom ett obundet slumpmässigt urval, och ‘face-to-face’ intervjuer vartannat år (European Social Survey, About ESS). I denna uppsats kommer frågeställningen undersökas genom tid för att se om det förekommer några skillnader i Sverige mellan år 2014 (ESS7) och 2018 (ESS9). Just dessa åren valdes i och med flyktingkrisen som ägde rum år 2015 och därmed för att jämföra attityden innan och efter denna kris.

5.2 Kritisk diskursanalys som analytiskt verktyg

För att kunna undersöka huruvida nyhetsmedia porträtterar migration, attityden gentemot migrationsmängden och huruvida det stämmer överens med statistiken kommer uppsatsen därmed kompletteras med en kritisk diskursanalys. Samtliga nyhetsartiklar som förekommer i uppsatsen finns representerade i Retriever Research (Mediearkivet). För att få högsta möjliga mångfald filtrerade ingen dagstidning bort och istället valdes de artiklar som ansågs vara relevanta. Främst användes nyhetsartiklar från nyhetsmedier såsom *Svenska dagbladet*, *Aftonbladet* och *Metro* eftersom detta är större nyhetsmedier som sträcker sig till en större målgrupp. Samtidigt användes också mindre nyhetsmedier som *Uppsalas Nya Tidning*, *Skånska Dagbladet* och *Vestmanlands Läns Tidning Premium* för att kunna inkludera en mindre nyhetsmedia som ger utrymme för en mindre grupp läsare. I samlingsprocessen användes sökorden "migration" och "attityd" för både år 2014 och 2018. Detta då syftet med uppsatsen är att undersöka svenska medborgares attityder till migrationsmängden för dessa år. Inga ställningstagande sökord användes som "negativ" eller "positiv" då detta hade gått emot uppsatsens syfte om att undersöka om attityden som media porträtterar stämmer överens med det statistiska resultatet och hur dessa samband skiljer sig mellan åren. Begränsningen av att endast använda svenska nyhetsartiklar gjordes eftersom vi endast undersöker attityden gentemot migrationsmängden i den svenska befolkningen.

Det analysverktyg som används är Faircloughs tredimensionella modell (Winther Jørgensen & Phillips 2000:74). Däremot kommer endast de två första stegen i modellen användas i uppsatsen. Anledningen är att det sista steget i modellen fokuserar på sociala praktiker, alltså kopplat till konkreta handlingar i den sociala tillvaron som människan befinner sig i. Syftet med denna uppsats är att undersöka huruvida representationen av attityd till migration i media stämmer överens med det statistiska resultatet. Därmed anses inte det tredje steget vara relevant i samband med syftet, vilket har lett till exkluderingen. Vidare, diskursanalysen är uppdelad i två kategorier för år 2014 och 2018: migrationspolitisk diskurs och attityddiskurs. Vi har analyserat diverse artiklar, utifrån den tredimensionella modellen, från respektive år och med hjälp av dessa diskurser utgår vi från relevanta citat relaterat till vårt syfte. Efter det empiriska materialet analyserats översiktligt, med fokus på hur uppbyggnaden utformar diskurser, genomfördes en mer detaljerad analys av språket som används i respektive artiklar. Relevanta citat valdes ut för

att under den diskursiva praktiken kunna analysera ordvalen som används och vad detta kan komma att ge för budskap till konsumenten.

5.3 Validitet och reliabilitet

5.3.1 ESS

Göran Djurfeldt, Rolf Larsson och Ola Stjärnhagen redogör för begreppen validitet och reliabilitet i sin bok *Statistisk verktyglåda 1* (2010). För att en studie ska ha hög validiteten gäller det att den mäter det den är avsedd att mäta. Det förutsätter också att respondenterna ger svar på det som studien är avsedd att undersöka (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen 2010:104). I och med att databasen ESS används i denna studien går det att konstatera att validiteten är hög eftersom datan redan är befintlig. Fördelen med att använda sig av en stor databas som European Social Survey (ESS) är att det är en etablerad och stor undersökning med officiell data. Ifall samma material hade samlats in på egen hand hade validiteten inte varit densamma på grund av den bristande tiden och resurser. Fördelen däremot att genomföra en enkätundersökning på egen hand är att en kan forma frågorna hur en vill. Vilket inte går att göra med data från en redan befintlig databas. En annan nackdel med att använda sig av en redan befintlig enkätundersökning är att en själv inte definierar begreppen och att de därmed kan komma att tolkas olika. Denna aspekt är dock en nackdel med enkätundersökningar överlag, att respondenterna kan komma att tolka frågorna på olika sätt, vilket i sin tur kan komma att påverka datan. En annan viktig aspekt inom validiteten, som Djurfeldt, Larsson och Stjärnhagen (2010) nämner, är operationalisering: “dvs. att gå från begrepp och övergripande frågeställning till konkreta mätbara frågor och indikationer” (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen 2010:104). De menar att just detta moment är det svåraste i hela studien. Ju mer konkreta operationaliseringar av begrepp, desto svårare blir dem att misstolkas. Misslyckas operationaliseringen leder det till att studien präglas av systematiska fel (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen 2010:104).

Med en hög reliabilitet innebär det att resultatet alltid kommer att bli detsamma vid upprepade mätningar, vilket är definitionen på hög reliabilitet (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen 2010:104). Denna studie använder sig av en befintlig databas, vilket innebär att reliabiliteten är hög. Detta eftersom databasen för år 2014 och 2018 alltid kommer att vara densamma, det är samma frågor,

svar, data, etc. Det som kan komma att vara bristande för reliabiliteten är ifall mätinstrumentet är dåligt. Exempelvis otydligt formulerade frågor och tvetydiga svarsalternativ. Vilket kan ha förekommit i detta fall, men eftersom det är en befintlig databas så besitter den fortfarande en replikerbarhet och har därmed hög reliabilitet (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen 2010:104).

5.3.2 Diskursanalys

All kunskap är socialt konstruerad och därmed kommer en diskursanalys aldrig att avspegla en entydig verklighet. Som nämnts tidigare, i teorin, baseras diskursanalysen på ett eller flera socialkonstruktivistiska angreppssätt som skapas genom språket och därmed formas olika meningar samt tolkningar beroende på perspektiv (Winther Jørgensen & Phillips 2000:15f). Diskurserna förmedlas på olika sätt i olika sammanhang. Vid studerande av diskurserna finns det alltid en tidigare koppling eller förhållande till dem. Även om vi i denna diskursanalys försökt distansera oss från den migrationspolitisk- och attityddiskursen som vi tidigare haft och vara opartiska kommer "sanningen" alltid vara en diskursiv konstruktion (Winther Jørgensen & Phillips 2000:56). Språket är alltid i ständig förändring vilket bidrar till en låg reliabilitet. Eftersom diskursen av migrationspolitik och attityd idag inte är densamma som förr och kan komma att förändras i framtiden. Diskursanalysen utgår från våra tidigare föreställningar om språkliga klassificeringar av världen som i grunden utgår från den sociala konstruktivismen. Definitionerna samt synen på världen kan komma att vara annorlunda beroende på konsumenten och dennes tidigare erfarenheter. Vilket kan leda till att om andra personer skulle plocka ut olika ord från artiklarna är risken hög att andra ord väljs och att det tolkas på ett annat sätt. Validitet, reliabiliteten och generaliserbarheten blir i samband med en diskursanalys låg. Syftet med uppsatsen är däremot inte att presentera en representativ sanning om hur nyhetsmedia redogör för diskurserna attityd och migrationspolitik, utan att förhoppningsvis redogöra för en möjlig bild som nyhetsmedia redogör. Syftet är att genomföra en komplettering till den kvantitativa undersökningen med diskursanalysen som kvalitativ metod. Diskursanalysen är inte representativ men det är en viktig aspekt att ta upp i samband med frågeställningen och syftet av uppsatsen. Eftersom det skildrar för hur attityden gentemot migrationen porträtteras i nyhetsmedia.

5.4 Variabler och operationalisering

Variablerna som används i studien är densamma för både år 2014 och 2018. Enkätfrågorna är identiska för respektive år. För att kunna genomföra en regressionsanalys användes det statistiska programmet SPSS 27. Regressionsanalysen består av två modeller: den första vårt fokala samband mellan den beroende och oberoende variabel, och i den andra inkluderas fem kontrollvariabler för att undersöka om vårt fokala samband är ett skensamband eller ej.

5.4.1 Beroende och oberoende variabel

Indexet baseras på tre diskreta variabler; *allow many/few immigrants of same ethnicity/race*, *allow many/few immigrants of same ethnicity/race* och *allow many/few immigrants from poorer countries outside Europe*. Dessa tre variabler skapar, det som kommer att benämnas attityd till migrationsmängden (se *migrations-index*). Samtliga variabler är ordinalskalor från 0 till 12, där 0= tillåt många och 12= tillåt inga. De tre övriga svarsalternativen (refusal, don't know och no answer) angavs som missing values i databasen, detta förklarar eventuella bortfall i datan. Valet av de variabler som ingår i indexet gjordes eftersom de omfångar en attityd som medborgare har gentemot migrationsmängden och indexkonstruktionen kommer till användning vid bevarandet av frågeställningen (Djurfeldt, Larsson och Stjärnhagen 2010:72). Det gjordes även ett Cronbach alpha (α) för att undersöka huruvida variablerna korrelerar med varandra och om de därmed utgör ett lämpligt index. Korrelationsmättet konstateras vara 0.909 för år 2018 och 0.927 för 2014, vilket innebär att variablerna har en mycket stark samvariation och därmed skapar ett tillförlitligt index. För att se skillnaderna mellan år 2014 och 2018 för den oberoende och beroende variabeln redogörs en procentuell svarsfördelning. Den beroende variabeln med en skala på 0-12 omkodades variabeln in i fyra olika kategorier med tre värden i samtliga: tillåt många, tillåt några, tillåt få och tillåt inga. För den oberoende variabeln med en skala på 0-10 omkodades variabeln in i tre olika kategorier: 0-3= Worse place to live, 4-6= Neutral on the issue, 7-10= Better place to live.

Den oberoende variabel (x) är *Immigrants make country worse or better place to live* och undersöker om migrationen gör Sverige till ett sämre/bättre land att leva i. Variabel går från 0 till 10 där 0= worse place to live och 10= better place to live.

5.4.3 Kontrollvariabler

För att undersöka ifall det fokala sambandet stämmer eller endast är ett skensamband kontrolleras sambandet med hjälp av fem kontrollvariabler, varav tre av dessa omkodades till dummyvariabler.

Index: Attityd gentemot migranter

Denna kontrollvariabeln består av; *immigrants make country worse or better to live, country's cultural life undermined or enriched by immigrants* och *immigration bad or good for country's economy*. Samtliga variabler är relevanta som kontrollvariabler, men istället för att undersöka var för sig skapades detta index.

Antal utbildningsår

Denna kontrollvariabeln är antal utbildningsår och blir intressant att ta med för att se om utbildningsnivå påverkar attityden gentemot migrationsmängden.

Politisk riktning: Höger

Migration är en av de större sakfrågorna inom den samtida politiska debatten vilket därmed styrker varför detta är en relevant kontrollvariabel för en sociologisk undersökning. För att kunna använda denna kvalitativa variabel i regressionsanalysen omkodades den till en dummyvariabel. Kristdemokraterna, Liberalerna, Moderaterna och Sverigedemokraterna omkodades till den gemensamma kategorin Höger (antar värdet 1). Medan referenskategorin Vänster (antar värdet 0) inkluderar resterande svarsalternativ (Vänsterpartiet, Centerpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Feministiskt initiativ och annat).

Kön: Man

Män sympatiserar i större utsträckning med mer högervidna partier, som brukar utöva en striktare invandrapolitik (SCB 2021), därför blir detta en relevant kontrollvariabel att använda i denna undersökning. Den har omkodas till en dummyvariabel (man antar värdet 1) med referenskategorin kvinna (antar värdet 0).

Inte född i Sverige

Denna kontrollvariabel omkodades även till en dummyvariabel (inte född i Sverige antar värdet 1), där referenskategori är född i Sverige (antar värdet 0). Denna inkluderar i och med att vi undersöker attityder för migrationsmängden kan det komma att bli intressant hur personer som redan migrerat till Sverige ställer sig i frågan.

5.5 Forskningsetiska principer

I denna uppsatsen har forskningsetiska principer tagits hänsyn till då uppsatsen har skrivits i enlighet med Vetenskapsrådets rekommendationer (Vetenskapsrådet 2021). Vetenskapsrådet (2021) skriver om All European Academics (ALLEA) skrift ”Den europeiska kodexen för forskningens integritet” där grundläggande principer om forskningsetik upplyses. Dessa fyra principerna ska vägleda forskaren när det uppstår praktiska, etiska och intellektuella problem under processen. Den första principen är tillförlitlighet i säkerställandet av forskningens kvalitet, detta uttrycker sig i design, metod, analys och användningen av resurserna. Den andra är ärlighet i att genomföra, utveckla och granska forskning på ett öppet och rättvist sätt. Även att vara objektiv och fullständig i att rapportera och informera om forskningen. Den tredje: respekt för personer såsom kollegor, forsknings deltagare men även respekt för samhälle, ekosystem, kulturarv och miljö. Till sist den fjärde att ta ansvar för sin forskning hela vägen från idé till publicering. Ansvar för utbildning, tillsyn och organisation och för de konsekvenser som kan komma (Vetenskapsrådet 2021).

6. Analys

I uppsatsens analysdel presenteras först en tabell med deskriptiv statistik i syfte att besvara frågeställningen om den oberoende variabel “Immigrant make country a better/worse place to live” påverkar medborgares attityd gentemot migrationsmängden. För att undersöka ett eventuellt skensamband mellan den beroende och oberoende variabel används fem olika kontrollvariabler, varav tre har kodats om till dummyvariabler. Detta presenteras i de två regressionsanalyserna för år 2014 och 2018. Till sist genomförs en kritiskt diskursanalys som utgår från Faircloughs tredimensionella modell. Delen är uppdelad, för båda åren, utefter de två valda diskurserna: migrationspolitisk och attityd. Genomförandet sker i syftet att besvara frågeställningen:

överensstämmer medias bild av migration med den statistiska redogörelsen över medborgarnas attityd gentemot migrationsmängden?

6.1 Deskriptiv statistik

Tabellen nedan (Tabell 1) visar en procentuell fördelning av den beroende variabeln “attityd gentemot migrationsmängden” för åren 2014 och 2018.

Svarsalternativ	2014	2018
Tillåt många	37.0%	26.2%
Tillåt några	50.3%	54.7%
Tillåt få	11.8%	17.4%
Tillåt inga	1.0%	1.7%

Tabell 1. Procentuell svarsfördelning (‘valid percent’) av den beroende variabel attityd gentemot migrationsmängd

Attityden att tillåta många migranter är större år 2014 än 2018. Attityden att tillåta få och inga migranter är 6.3 procentenheter större år 2018 än 2014. Det vill säga att attityden gentemot migrationsmängden har under fyra år blivit mer negativ. Attityden tillåta inga migranter skiljer sig dock väldigt lite mellan de två åren. Det finns däremot ett större bortfall av frekventa svar år 2014 (3.2%) än vad det gör 2018 (2.5%). Resultaten av den deskriptiva statistiken går i linje med tidigare forskning (Mångfaldsbarometern 2020) som menar att attityden mot migration efter år 2014 endast har blivit sämre.

Tabellen nedan (Tabell 2) redogör för en procentuell svarsfördelning för den oberoende variabeln “Migrationen gör Sverige till ett sämre/bättre land att leva i” för år 2014 och 2018.

Oberoende variabel	2014	2018
Worse place to live	7.3%	10.8%
Neutral on the issue	36.4%	37.2%
Better place to live	56.3%	52%

Tabell 2. Procentuell svarsfördelning (‘valid percent’) av den oberoende variabel “Immigrants make country to a better/worse place to live”

Även denna tabell (Tabell 2) redogör för en liknande förändring som tidigare tabell (Tabell 1). Åsikten om att migration gör Sverige till ett sämre land att leva i har ökat mellan år 2014 och 2018 med 3.5 procentenheter. Majoriteten av respondenterna besitter däremot fortfarande åsikten om att migrationen gör Sverige till ett bättre land att leva i.

6.2 Regressionsanalys år 2014

För att kontrollera om det finns någon annan variabel med större förklaringskraft, än korrelationen mellan den oberoende och beroende variabeln, genomförs en multipel regressionsanalys med exkluderande strategi. I och med denna testas det om sambandet mellan de ursprungliga variablerna kvarstår (Tabell 3: regressionsmodell 1) eller om det finns någon annan variabel med större förklaringskraft (Tabell 3: regressionsmodell 2). Tre av dessa fem kontrollvariabler är oberoende kvalitativa variabler som omkodats till dummyvariabler (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen 2010:320).

	<i>Beroende variabel:</i>	
	Attityd till migrationsmängd	
	(1)	(2)
(Constant)	8.241*** (0.118)	8.798*** (0.163)
Migration gör Sverige bättre/sämre att leva i	-0.485** (0.017)	-0.111* (0.039)
Index: Attityd gentemot migranter		-0.148** (0.015)
Kön: Man		0.152* (0.070)
Antal utbildningsår		-0.025* (0.011)
Politisk riktning: Höger		0.223* (0.079)
Inte född i Sverige		0.419** (0.106)
Observationer	1676	1676
R ²	0.333	0.388
F statistik	837.022**	176.359**

Note: *** $p < 0.000$, ** $p < 0.001$, * $p < 0.05$

Tabell 3. Regressionsmodell 1-2 (exkluderande strategi) år 2014

Som framgår i Tabell 3 har de tre dummyvariablerna kön: man, politisk riktning: höger och inte född i Sverige en statistisk signifikant positiv effekt, medan de fyra andra har en statistisk signifikant negativ effekt. Ju längre värde på indexet, desto mer positiv är en mot migrationsmängden. Förklaringsvärdet skiljer sig mellan modellerna, det har ökat och regressionsmodell 2 förklarar attityden gentemot migrationsmängden (migrations-index) 5.5% mer när de fem kontrollvariablerna adderats (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen 2010:321f). För att undersöka hur en förändring slår mot olika värden på x, görs en prediktion av fiktiva fall i den multipla regressionsanalysen ($y=a-b_1x_1-b_2x_2+b_3x_3-b_4x_4+b_5x_5+b_6x_6$) med samtliga kontrollvariabler:

x_1 = Migration för Sverige bättre/sämre att leva i

x_2 = Index: Attityd gentemot migranter

x_3 = Kön: Man (ref. kvinna)

x_4 = Antal utbildningsår

x_5 = Politisk riktning: Höger (ref. vänster)

x_6 = Inte född i Sverige (ref. Född i Sverige)

Det första exemplet visar ett fiktivt fall med höga värden:

$$\text{Attityd till migrationsmängd} = 8.798 - 0.111(9) - 0.148(8) + 0.152(1) - 0.025(16) + 0.223(1) + 0.419(1) = 7.009$$

Det andra exemplet visar ett fiktivt fall med låga värden:

$$\text{Attityd till migrationsmängd} = 8.798 - 0.111(2) - 0.148(2) + 0.152(1) - 0.025(9) + 0.223(0) + 0.419(0) = 8.207$$

Den slutgiltiga summan av prediktionen redogör för ett genomsnittlig resultat på indexet för en person med samtliga egenskaper. Ju högre värde på indexet, desto mer negativ är en mot migrationsmängden. Det vill säga att en man född i Sverige med positiv attityd gentemot migranter, en 16 års utbildning och som sympatiserar med högern har en positivare attityd gentemot migrationsmängden. I jämförelse med en man som inte är född i Sverige som har en negativ attityd gentemot migranter (index: attityd gentemot migranter), med en gymnasial utbildning och sympatiserar med vänstern. Måttet på kontrollvariablerna kön, inte född i Sverige och politisk riktning kan vid första anblick ses ha en starkare effekt än den oberoende variabeln,

men dessa kontrollvariablerna har färre skalsteg. Den kontrollvariabel dock som har störst enskild effekt är “inte född i Sverige” med ett standardiserat beta värde på 0.106. Denna variabel har alltså 0.067 mer förklaringskraft i modell 2 än vad den oberoende variabeln har (0.039). Effekten av den oberoende variabeln kvarstår inte, vilket tyder på att kontrollvariablerna påverkar det fokala sambandet.

6.3 Regressionsanalys år 2018

Tabell 4 som presenteras nedan redogör för resultatet för en multipel regressionsanalys för år 2018. Eftersom syftet med denna undersökningen är att undersöka attityden gentemot migrationsmängden genom tid är modellerna och tillvägagångssättet för Tabell 3 och 4 identiska för både år 2014 och 2018.

	<i>Beroende variabel:</i>	
	Attityd till migrationsmängd	
	(1)	(2)
(Constant)	8.499*** (0.123)	8.953*** (0.179)
Migration gör Sverige bättre/sämre att leva i	-0.473** (0.018)	-0.083* (0.041)
Index: Attityd gentemot migranter		-0.448** (0.047)
Kön: Man		0.269** (0.079)
Antal utbildningsår		-0.012 (0.010)
Politisk riktning: Höger		-0.341** (0.086)
Inte född i Sverige		0.377** (0.112)
Observationer	1446	1446
R ²	0.318	0.384
F statistik	675.229**	149.645**

Note: *** $p < 0.000$, ** $p < 0.001$, * $p < 0.05$

Tabell 4. Regressionsmodell 1-2 (exkluderande strategi) år 2018

Som framgår i Tabell 4 har de två dummyvariablerna kön: man och inte född i Sverige en statistisk signifikant positiv effekt, medan de fyra andra kontrollvariablerna har en statistisk signifikant negativ effekt. Antal utbildningsår är den enda kontrollvariabeln som saknar statistisk signifikans, har en svag förklaringskraft och har därmed ingen betydelse för utfallsmåttet. Förklaringsvärdet har ökat i regressionsmodell 2 och förklarar därmed 6,6% mer attityden till migrationsmängden när de fem kontrollvariablerna adderats (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen 2010:321f). Även med materialet från denna tabell görs en prediktion av fiktiva fall i den multipla regressionsanalysen ($y=a-b_1X_1-b_2X_2+b_3X_3-b_4X_4-b_5X_5+b_6X_6$) med samma kontrollvariabler som ovan (se *Regressionsanalys år 2014*):

Det första exemplet visar ett fiktivt fall med höga värden:

$$\text{Attityd till migrationsmängd} = 8.953 - 0.083(9) - 0.448(8) + 0.269(1) - 0.012(16) - 0.341(1) + 0.377(1) = 4.415$$

Det andra exemplet visar ett fiktivt fall med låga värden:

$$\text{Attityd till migrationsmängd} = 8.953 - 0.083(2) - 0.448(2) + 0.269(1) - 0.012(9) - 0.341(0) + 0.377(0) = 8.052$$

Prediktionen visar att en man med positiv attityd gentemot migranter, en 16 års utbildning och som sympatiserar med högern har en nästan dubbel så positiv attityd gentemot migrationsmängden, i jämförelse med en man som besitter de egenskaper som i exempel 2. Det vill säga en man som inte är född i Sverige med en negativ attityd gentemot migranter (index: attityd gentemot migranter), en gymnasial utbildning och som sympatiserar med vänstern. Även i denna tabell har kontrollvariabeln “inte född i Sverige” störst enskild effekt med ett standardiserat beta värde på 0.112. Denna variabel har alltså 0.071 mer förklaringskraft i regressionsmodell 2 än vad den oberoende variabeln har (0.041). Effekten av den oberoende variabeln kvarstår inte, vilket betyder att kontrollvariablerna påverkar det lokala sambandet.

6.4 Sammanfattning regressionsanalys

Den största skillnaden mellan regressionsanalyserna är kontrollvariabeln politisk riktning: höger. Om respondenten sympatiserar med högerpartier, år 2014, ökar interceptet med 0.223 enheter på en skala från 0-12. Vilket motsvarar en ökning med 1.86%. Till skillnad från år 2018 då interceptet istället minskar med -0.341 enheter, vilket motsvarar en minskning på 2.84%. Det

som regressionsmodellerna har gemensamt för båda åren är den dummyvariabel med störst effekt: Inte född i Sverige. År 2014 ökar interceptet med 0.419 enheter, vilket motsvarar en ökning på 3.35% om respondenten inte är född i Sverige. Beta-koefficientens värde minskar från år 2014 till 2018 men resultaten antyder samma slutsats. År 2018 ökar interceptet med 0.377 enheter för samma dummyvariabel. Effekten av den oberoende variabel kvarstår inte i både tabell 3 och 4. Vilket betyder att kontrollvariablerna påverkar det lokala sambandet. Den oberoende variabel är fortfarande statistisk signifikant i regressionsmodell 2 (för båda tabellerna), men förklaringskraften är inte densamma och har minskat markant. Dessutom förklarar kontrollvariablerna sambandet mer.

6.5 Diskursanalys år 2014

6.5.1 Migrationspolitisk diskurs

Migrationspolitik är ett ämne som förekommer en del inom media år 2014, vilket kan förklaras med att det var valår. I det första exempel ifrågasätts den rödgröna regeringen och dess feminism:

Vi vet att kvinnor och barn drabbas hårdast i krig och konflikter, inte minst genom att de utsätts för sexuellt våld, och de drabbas också svårast av naturkatastrofer. [...] Att bidra till ökat skydd för kvinnor och flickor borde vara högsta prioritet för en regering som kallar sig feministisk och som har hög svansföring i migrationsfrågorna (Berg, 2014).

Den mening i detta citat som exemplifiera migrationspolitik diskursen är **ökat skydd för kvinnor och flickor borde vara högsta prioritet för en regering som kallar sig feministisk**. Det antyder på kritik mot prioriteringar vid migrationspolitik, samt uppmärksammandet av dem migranter som faller offer för den rådande situationen. Detta kan komma att tolkas utifrån Stuart Halls (1997) teori kring stereotypisering och makt. Citatet från artikeln porträtterar en hierarkisk dimension där olika parter, detta fall män samt kvinnor och barn, besitter olika mycket makt. De som besitter makten och utgör normen i denna grupp är de som har makten att kunna migrera och lämna sitt land. Trots att kvinnor och barn tillhör den mest utsatta gruppen av flyktingar är det den dominerade gruppen (män) som har möjligheten att fly. Problemet kanske inte i sig är regeringen som kallar sig feministisk utan den hierarkiska dimensionen som existerar i de länder som folk flyr från. Det är däremot ingen bortförklaring för att bibehålla dessa stereotypa

strukturer, utan bekräftningen av den marginaliserade gruppen måste fortfarande ske av den dominerade för att det ska ske någon förändring. Från feminismen till antirasismen, Torun Nilsson (2014) skriver om föredetta statsminister Fredrik Reinfeldt:

[...] Fredrik Reinfeldt har flyttat upp antirasismen till statsministernivå på ett sätt som vi inte har upplevt sedan Olof Palme. [...] Att vi under åtta år har haft en flammande antirasist som statsminister betyder mycket för den svenska självsynen. Långsamt men säkert börjar Sverige se sig själva som ett invandrarland, inte bara ett land med invandring (Nilsson, 2014).

I detta exemplet förekommer ord såsom **antirasism, svenska självsynen och invandrarland** som tyder på en positiv attityd till migration. Reinfeldt bidrog till en svensk självsyn som en antirasistisk nation där invandring är en del av Sverige och inte endast ett Sverige med invandring. Migrationspolitik diskursen exemplifieras i detta citat som fokus samt prioritering av individen snarare än nationen. Jenny Nordberg (2014) redogör i en krönika i Svenska Dagbladet om migrationspolitiken i Sverige samt för länder generellt: “Det som fler också borde bry sig om är hur migration påverkar de länder som folk lämnar. I krig och kriser måste till exempel en generös asylinvandring tillåtas av fler länder än i dag” (Nordberg, 2014). Orden, **påverkar de länder som folk lämnar, generös asylinvandring och tillåtas av fler länder**, tyder på tyngden av ansvar länder, som individer migrerar till, besitter. Att alla länder har ett gemensamt ansvar att tillåta fler migranter, alltså att tillåta en generös asylinvandring. Däremot nämner Nordberg (2014) även en annan aspekt om hur utvandringen kan komma att påverka det landet folk flyr ifrån. I dessa två artiklar bekräftas den marginaliserade gruppen i samhället, vilket är grundläggande för att den ska kunna representeras, enligt Hall (1997). Den dominerade gruppen, alltså den tredje statsmakten media, representerar och producerar samhällets ideal samt normer. Dessa citat tyder på en självsyn som det svenska samhället gärna besitter, produktionen av ett ideal att Sverige är ett invandrarland och erbjuder en generös invandring. Men som redogörs i citatet nedan porträtterar den dominanta gruppen idealet på ett visst sätt, men när det i verkligheten kanske är på ett annat. Det vill säga att det inte endast räcker med en generös asylinvandring utan att människor även ska känna sig delaktiga i samhället innan Sverige kan besitta den önskade självsynen. Martina Jarminder (2014) skriver också om den generösa migrationspolitiken: “En generös migrationspolitik slutar inte vid den svenska gränsen, inte i dörren till a-kassan, eller på SFI. Den slutar när vi lyckas få folk att känna sig delaktiga i samhällslivet” (Jarminder 2014). Orden **slutar inte vid svenska gränsen och känna sig**

delaktiga i samhällslivet tyder på en positiv attityd och viljan att migranter ska bli en del av Sverige och känna sig delaktiga i det svenska samhället. Det är först då Sverige som nation har lyckats med sin uppgift om generös migrationspolitik. Dessa tre ovanstående citat tyder på en positiv attityd gentemot migration. Men att en generös asylinvandring bidrar till en god svensk självsyn kan komma att avhumanisera migranter. De porträtteras istället som ett verktyg för att det svenska samhället ska kunna associeras som antirasistiska, inkluderande och generösa. Syftet med migrationen skiftar fokus. Såsom Jarminder (2014) skriver i citatet ovan, att det svenska samhället inte kan känna sig generösa förens de människor som migrerar till Sverige känner sig delaktiga i samhället. Det som Jarminder antyder går att koppla till tidigare forskning av Moore, Gross och Threadgold (2011) om att migranterna ska definieras "som oss". Men även en positiva representationen kan leda till avhumanisering av migranter då livet på flykt döljs och ersätts med framställningen av migranter oändliga möjligheter till att göra suveräna val, vilket inte är fallet.

Det förekommer dock inte endast artiklar i nyhetsmedierna år 2014 med en positiv migrationspolitisk diskurs. De två exemplena som redogörs för nedan tyder på en inre konflikt partierna emellan gällande migrationspolitiken. "Invandringsdebatten lider av att övriga partier har tillerkänt SD ett problemformuleringsprimat som öppnat dörren för historielöshet och kortsiktighet" (Harrison, 2014). Ord såsom **lider**, **problemformuleringsprimat**, **historielöshet** och **kortsiktighet** kan komma att stödja påståendet om den inre konflikten. Dessa ord antyder även att Sverigedemokraterna (SD) har en negativ attityd gentemot migration, samt de partier som tillerkänt dem. Enligt den socialkonstruktivistiska teorin har uppfattningen av SD, därmed även de ord som används i detta citat, skapats genom språket i olika sociala sammanhang och genom människans uppfattning har det tillslut blivit kunskap. Likt denna teori talar Hall (1997) om språkets betydelse och därmed den komplexitet som uppstår mellan produktion och konsumtion. Denna artikel har producerats för en viss konsument vilket i sin tur leder till svårigheter vid kulturell kontroll. Som i detta fall leder till konflikter inom de olika politiska blocken och uppkomsten av, som nämns i citatet nedan, missnöjespartier. Nordberg (2014) skriver också om den inre intressekonflikten som präglas i migrationspolitiken:

Han [Paul Colliers] beskriver utvecklingen i Europa, där vänstern ofta tonade ner frågan, satte taket för immigration så högt de vågade, och sade att det gynnade tillväxt. Högern var mindre optimistisk, men ville inte verka främlingsfientliga, och höll med om att det kanske skulle gynna tillväxten. Någonstans i det vakuum som uppstod kom missnöjespartier som lyckades väcka misstanken om att immigration är enbart negativt för ett land (Nordberg, 2014).

Migrationspolitik diskursen ges i detta exempel en uppdelning mellan olika partier och “block”. Det vänstra blockets migrationspolitik förklaras med orden **satte taket för immigration så högt de vågade** vilket antyder på en “överdriven” migrationspolitik och viljan att ha så positiv attityd till migration som möjligt. Det högra blocket förklaras med ord som **mindre optimistisk, ville inte verka främlingsfientliga och kanske kan gynna tillväxten**. Till skillnad från vänstern vill inte högern maximera taket för migration och besitter därmed en mindre optimistisk attityd gentemot migrationsmängden men är däremot inte helt negativa mot migration. De två sista orden som inkluderas i detta citat är **uppkom missnöjespartier och immigration är enbart negativt för ett land**. Dessa ord beskriver den migrationspolitik som uppkom i samband med vänstern och högerens inre intressekonflikt, det vill säga missnöjespartier som besitter en negativ attityd gentemot migrationsmängden. Enligt den socialkonstruktivistiska teorin är den sociala ordningen alltid i ständig förändring, vilket citatet tydligt visar. Utvecklingen och konstruktionsprocessen har förändrats och politiken har därmed fått allt mer avlägsna block.

6.5.2 Attityddiskurs

Nedan förekommer det ett citat taget ur en artikel från Dagens Industri skriven av Nilsson (2014) som exemplifierar attityddiskursen:

Som attityd gifte den kampanjen ihop sig med de yngre moderaternas syn på att individen är viktigare än nationen och när de sedan kom till makten 2006 fick Sverige successivt en av världens mest öppna arbetsmarknader (Nilsson, 2014).

De orden i texten som exemplifierar attityddiskursen är **syn på att individen är viktigare än nationen**. Dessa ord bidrar till bilden av positiv attityd till migration, att prioritera liv och den individ som migrerar framför nationen. Ett annat citat från Karin Pettersson (2014), som skriver för Aftonbladet, skildrar att Sverige inte behöver bortprioritera vissa sakfrågor: “Det finns ingen konflikt mellan välfärd och invandring - tvärtom är öppna samhällen rikare. Däremot varnar

Legrain för vad som kan hända om ledande opinionsbildare börjar legitimera den typen av falska motsättningar” (Pettersson, 2014). Attityddiskursen exemplifieras i att konflikten mellan välfärd och invandring inte existerar, utan att det svenska samhället snarare “tjänar” på att ta emot migranter, alltså **tvärtom är öppna samhällen rikare**. Båda dessa citat tyder på en positiv attityd gentemot migration. Som tillkommit i och med att den dominanta gruppen har bekräftat den marginella gruppen. Eftersom den marginaliserade gruppen inte besitter den makt att kunna skapa eller bibehålla stereotypa strukturer. På samma sätt som Simmel menar att uppdelningar endast återges i hur den dominerade gruppen talar om främlingen (Wolff 1950). Migranterna hade alltså aldrig kunnat bli en del av det svenska samhället eller ses som en tillgång om inte den dominerade gruppen hade benämnt främlingen så. Den positiva attityden grundar sig i att Sverige “tjänar” på migration, vilket är att avhumanisera de individer som migrerar. De ses inte som jämlika eller vanliga individer förens den dominerade gruppen valt att se, bekräfta och benämna dem på det sättet.

Det förekommer däremot exempel som visar på en annan attityd till migration: “[...] Sverige skulle ha råd med fri invandring om lönerna dumpades och trygghetssystemen skrotades. Den misär som utifrån kommande då skulle försättas i rättfärdigar [Fredrik] Segerfeldt med [a]tt de får det ändå bättre än i hemlandet” (Uppsala Nya Tidning, 2014). I detta exempel förekommer det ord såsom **dumpades** och **skrotades**, som antyder på en negativ attityd till migrationens kostnad och vad det gör med Sveriges ekonomi. Däremot förekommer även orden **de får det ändå bättre än i hemlandet** som tyder på något form av konstaterande att trots konsekvenserna för Sverige är alternativet ändå bättre för individen. Konstruktionen av den andre kan i detta citat komma att kopplas till Simmel och främlingen (Wolff 1950). Konstruktionen som sker är att individen är en representant av en grupp och inte som en egen individ. Att representeras som en individ är avgörande för migrantens ställning i samhället. Hur den dominerade gruppen benämner migranter kommer även att lägga grunden för hur uppdelningarna i samhället kommer att se ut. Dick Harrisons (2014) artikel från Svenska Dagbladet beskriver attityddiskursen genom hur migranter genom tid har kommit bidragit till Sveriges utveckling:

[...] under de perioder då Sverige har tagit emot störst mängd invandrare har landet utvecklats som allra mest, och efterföljande generationer har haft all anledning att prisa föregångarnas invandringspolitik i sina historieböcker. [...] Den som pekar på att flyktinginvandringen under det senaste halvsekleet endast har resulterat i ekonomiska problem bortser från de kulturpersoner med flyktingbakgrund som i dag berikar landet med sin verksamhet, de nya maträtter som vi [...] lärt oss älska och den kreativa korsbefruktning med kulturer från hela jorden som vi just nu är mitt uppe i (Harrison, 2014).

Exempel på ord som beskriver attityden är **landet utvecklats som allra mest, berikar landet med sin verksamhet** och **maträtter som vi lärt oss älska**. Dessa ord tyder på en historisk mångfaldskontext, en mångfald som har en stor plats i den svenska kulturen. Fokuset ligger oftast på de **ekonomiska problemen** istället för hur mångfalden fått Sverige att utvecklas som mest. Även detta citat har en positiv attityd till invandring. Men migranter, som nämnts tidigare, ses som en tillgång och verktyg för det svenska samhället. Även i detta citat, kopplat till Simmel, porträtteras migration som en stor representativ grupp och inte som individer (Wolff 1950). Vilket tyder på, enligt Hall (1997), att den dominerade gruppen inte anser dem vara individer utan en representation av den marginaliserade gruppen och därmed benämns migranter inte på annat sätt.

6.6 Diskursanalys år 2018

6.6.1 Migrationspolitisk diskurs

Även år 2018 var ett valår och politiken stod huvudsakligen i nyhetsmedias centrum. År 2018 vann Sverigedemokraterna fler röster än tidigare och växte som parti, med detta var migration ett av de huvudsakliga områdena inom den politiska debatten och därmed nyhetsmedia som vi kan se i citatet:

Även CNN lyfter upp att Sverigedemokraterna ser ut att gå framåt och skriver att de svenska väljarna är splittrade i sin attityd gällande invandring, och att valet kan bli det en av de jämnaste striderna på årtionden (Metro 2018).

Här kan en lyfta ord som **gå framåt**, **splittrade** och **strider** för att visa på den migrationspolitiska diskursen i artikeln. Det var ett politiskt år där det svenska folket var splittrade när det kom till migrationspolitiken och hur högern samt främst Sverigedemokraterna

skulle sköta invandringen. Detta året stod migrationspolitiken och invandringsfrågan i centrum och därmed blev Sverigedemokraterna ett omtalat parti. Följande citat beskriver hur politiken upplyser betydelsen i mångfald och migrationspolitik, citatet beskriver en mer positiv syn.

Idag ingår begreppet mångfald - framförallt förstått som etnisk mångfald - som en självklar del i svenska myndigheters värdegrund. Samtliga politiska partier (utom Sverigedemokraterna) anammade okritiskt mångfaldsideologin och föreställningen om mångfaldens välsignelser spreds med framgång även till den privata sektorn (Heberlein 2018).

Ord som **mångfald**, **värdegrund** och **framgång** tas upp. De flesta partier vill se en bredare mångfald och se att de är ett mer jämlikt samhälle. Simmels skriver om hur främlingen anses ha en extern ställning och det är en person som för den dominerande gruppen är svår att förhålla sig till (Wolff 1950). Detta gör det svårt för partier att anamma begreppen som mångfald och hur de ska ställa sig inför frågan om jämlikhet. I citatet kan vi dock se att den dominerande gruppen försöker få med främlingen och inkludera den i samhället. Samtidigt i parenteserna skrivs orden **utom Sverigedemokraterna**, vilket visar på hur SD porträtteras när det kommer till migration och att deras syn på migrationspolitik sticker ut åt det negativa hållet jämför med andra partier. De ser inte samma vikt i att upprätthålla mångfalden och stötta den. Även Ulf Hedman (2018) skriver i en artikel: "Fortfarande vill en majoritet av svenskarna se lagförändringar som leder till en minskad invandring" (Hedman 2018). Ord som **majoritet**, **lagförändringar** och **minskad invandring** ger en stor betydelse till den migrationspolitiska diskursen då det är ord som trycker på att politiken och politiker måste agera mer när det kommer till migration. Även om många i den svenska befolkningen är positiva till migration vill de i många fall fortfarande se strängare lagar som minskar invandringen. Dominans är en viktig faktor i detta citat, det är den dominerande gruppen som måste erkänna den marginaliserade gruppen för att de ska få en representation i samhället (Hall 1997). Trots en positiv attityd gentemot migration finns det fortfarande normer och ideal inom den dominerande gruppen som gör att de kräver någon form av lagförändring för att minska migrationen.

6.6.2 Attityddiskurs

Ett citat skrivet av Jens Möller (2018) exemplifierar attityddiskursen: "Studien visar även att svenskar ser betydligt ljusare på utlänningar som flyttar hit för att plugga eller jobba än de som

kommer som flyktingar eller anhöriginvandrare” (Möller 2018). Attityddiskursen kommer fram i detta citat med orden **ser betydligt ljusare på**, svenska folket har en mer positiv attityd till migranter med ett mål, som utbildning eller arbete, än de som flyr från krig eller andra orättvisor. Här är ett tydligt exempel på Zygmunt Baumans (1998) teori om turisten och vagabonden där de migranter som kommer för att arbeta eller utbilda sig ses som turisten. De är den önskade främlingen med ambitioner och mål. Medan de migranter som flyr från orättvisor och kriser kan kopplas till vagabonden, den oönskade främlingen. Även i citatet nedan från Ledarsidor skriven av Ann Heberlein (2018) kan det tydas hur utbildning kan komma att spela roll för attityden mot migranter:

Mångkulturideologin som genomsyrar all offentlig verksamhet i Sverige lovade oss exotisk mat, kreativa möten och välutbildade invandrare som skulle rädda våra pensioner. Det vi ser är något helt annat: bostadsbrist, ökade våldtäkter, gängkrig, hedersvåld, böneutrop, överfulla fängelser, skottlossningar utanför akutmottagningar, krav och bidragsberoende. Invandringen har förändrat Sverige i grunden och många av oss är skeptiska inför det vi ser (Heberlein 2018).

Attityddiskursen exemplifieras i att individer accepterar olika migranter beroende på vad landet kan få ut av att de kommer till Sverige. Orden **lovade oss, invandringen har förändrat Sverige och skeptiska** beskriver den negativa synen och inställningen gentemot nya kulturer och traditioner som implementeras med att folk migrerar. Även detta citat kan kopplas till turisten och vagabonden (Bauman 1998) men även till främlingen och hur konstruktionen av främlingskapet gör främlingen till en representation och inte så mycket en egen individ (Wolff 1950). Beroende på de avvikande dragen som främlingen har kommer personen antingen ses som en tillgång till den dominerande gruppen eller en tyngd. Främlingen som bidrar med utbildning eller exotisk mat kan bli accepterad. Medan främlingen som istället anklagas för att vara en ekonomisk börda eller har traditioner som inte passar in kommer stängas ute och ses som en störning av den sociala ordningen (Marotta 2010). Nedan förekommer även ett citat där attityddiskursen som, liknande de tidigare citaten, handlar om den negativa attityden mot olikheter i kultur och tradition:

Kulturkrockar på grund av invandring är dessutom något som oroar en ökande majoritet. 2016 var det 67 procent som svarade att de helt eller delvis instämmer i påståendet: 'Det händer allt för ofta att invandrare har seder och traditioner som inte passar in i det svenska samhället' (Möller 2018).

Attityddiskursen kommer fram genom ord som **kulturkrock**, **oroar** och **inte passar in**. Det blir ett förfrämmande av den andre då det finns sociala, kulturella eller etniska skillnader från den dominerande gruppen, det blir en upplevelse av andrafiering (Marotta 2010). Svenska folket har svårt att acceptera andra traditioner som går emot deras egna och tillämpar då istället stereotyper, vilket leder till uteslutning av migranter som skiljer sig från majoriteten. Detta bidrar men ett "vi och dem" tänk, där "de" inte besitter någon makt (Hall 1997). Dessa citat ger en tydlig bild av hur attityden gentemot migranter är positiv, men vid en stor kulturkrock kan attityden komma att förändras väldigt snabbt. Denna dominerande gruppen styr vad som kommer att accepteras och vad som kommer att ses som normbrytande (Hall 1997). Det är deras dominans som styr samhällets ideal och normer. Citatet nedan visar på medias roll i attityddiskursen när det kommer till migration:

Medieforskarna Jesper Strömbäck och Nora Theorin har skrivit rapporten. På unikt sätt har de undersökt kopplingar mellan svenskars medievanor och attityder till invandring. Till exempel visar det sig att de som läser Dagens Nyheter tenderar att vara mer positiva till invandring än de som läser Expressen och ser på TV4 (Möller 2018).

Ord som **kopplingar**, **medievanor** och **mer positiv** tyder på att den nyhetsmedia som medborgare konsumerar kan komma att leda till olika attityder gentemot migration. Olika medier porträtterar attityden till migration på olika sätt. Medias inflytande ger konsekvenser kopplade till social och kulturell dominans, media är en så stor del av människans liv idag och det är ofta genom media som vi skapar mening (Hall 1997). Är en trogen till en mediekanal är det den kanalens information som ger individen mest inflytande och ger mening i livet utanför. Exempelvis som det står i citatet att de som läser expressen tenderar att vara mer negativa till invandringen, de kan då blivit påverkade av hur media kanalen uttrycker sig kring invandring.

Ulf Hedman (2018) skriver "Att sätta etiketter på människor och partier som är klarsynta och erkänner problemen har ju blivit legio i debatten kring den känsliga frågan om invandring" (Hedman 2018). **Etiketter**, **problem** och **den känsliga frågan om invandring** är ord som bidrar till attityden gentemot migrationen. Detta citatet tar upp personer eller partier som besitter en

annan syn på migrationen. Dessa personer blir definierade med negativa etiketter för att de besitter en annorlunda attityd till migration eller för att de, som Hedman skriver, vågar tala ut om problemen. Det är ett negativt laddat citat som visar på attityddiskursen. Enligt den socialkonstruktivistiska teorin har uppfattningen av dessa personer skapats genom språket i olika sociala kontexter och genom människans uppfattning har det i slut ändan blivit kunskap. Likt den socialkonstruktivistiska teorin tar även Hall (1997) upp språkets betydelse och komplexiteten som uppstår mellan produktion och konsumtion. I denna artikeln leder det till konflikter mellan olika personer och missnöje.

Mångfaldsbarometern visade en tydlig opinionsförskjutning i attityder till mångfald - andelen som uppger sig vara positiva till mångfald hade minskat med tio procent. Det var den största (negativa) förändringen sedan mätningarna startades 2005 (Heberlein 2018).

I detta citat är exempel på ord som beskriver attityder till mångfald: **opinionsförskjutning i attityder till mångfald** och **positiva till mångfald hade minskat**. Synen på mångfald har förändrats och förändras till det negativa. Förr hade befolkningen en bättre attityd gentemot mångfald medan som citatet säger är det nu den största negativa mätningen på många år. De som tidigare har beskrivit sig som positiva visar sig nu istället vara mer negativa till mångfalden.

6.7 Sammanfattning diskursanalys

Den migrationspolitiska debatten från år 2014 kan, med hjälp av valda citat, beskrivas med politisk splittring och konflikt. Det förekommer kritik men även hyllningar. Visionen är att migranter ska känna sig delaktiga i samhället och att den individuella migranten är viktigare än nationen. Sverige har blivit ett invandrarland, men benämner fortfarande migranter som en "vinst" och att det svenska samhället "tjänar" på migranter. Det förekommer diskussioner kring uppkomsten av missnöjespartier och om Sverigedemokraterna samt deras attityd gentemot migration. Däremot är partiet inte det huvudsakliga fokuset. De valda artiklarna redogör för fördelar med migration snarare än att redogöra för partier som är emot migration och vill skärpa migrationspolitiken. Till skillnad från artiklarna år 2018 då det huvudsakliga fokuset är på Sverigedemokraterna, kulturkrockar och strängare lagar kring invandring. Attityderna som speglas i artiklarna år 2018 är till stora delar negativ gentemot migrationmängden. Nyhetsmedia var präglad av politik och i stor utsträckning migrationspolitik och därmed porträtterades det svenska folket som väldigt missnöjda, med skilda åsikter och oroliga för framtiden. Det lades

stor vikt i hur de som röstade på högerpartierna och då främst Sverigedemokraterna hade en stark negativ attityd gentemot invandring och migrationmängden.

7. Resultat

Syftet med denna uppsats var att undersöka attityden gentemot migrationsmängden och om detta påverkas beroende på om respondenterna anser att migration gör Sverige till ett bättre eller sämre land att leva i. Vidare även om de statistiska resultatet över attityderna gentemot migrationsmängden överensstämmer med nyhetsmedias porträttering kring dessa attityder. Tillslut har syftet varit att undersöka attityderna över tid och hur dessa samband skiljer sig åt under en fyraårsperiod mellan 2014 och 2018. Majoriteten av svenska medborgare har en positiv attityd gentemot migrationsmängden (som visas i Tabell 1). År 2014 ville 87.3% av den svenska befolkningen tillåta några eller många migranter. Det sker en minskning i attityden från år 2014 till 2018 med 6,4%. Men attityden gentemot migrationsmängden är fortfarande positiv och en majoritet med 80.9%. Resultatet av den deskriptiva statistiken för den beroende variabeln går i linje med tidigare forskning från Mångfaldsbarometern (2020) som menar att attityden gentemot migrationsmängden blivit mer negativ sedan år 2014. Som redogörs för i Tabell 2 anser majoriteten av respondenterna att migration gör Sverige till ett bättre land att leva i. Det sker en minskning från år 2014 (56.3%) till år 2018 (52%) på 4.3% men denna attityd utgör fortfarande en majoritet för båda åren. Den procentuella ökningen för den negativa attityden gentemot migrationsmängden för både den beroende och oberoende variabeln går i linje med tidigare forskning från Castles, de Haas och Millers (2015) som menar att ökad migration ofta leder till starka reaktioner hos vissa medborgare. Eftersom ökad migration vanligen förekommer i samband med social förändring och ekonomiskt omkonstruering, förekommer det att vissa medborgare skuldbelägger migranterna för förändringarna och dess konsekvenser. Detta stöds även med tidigare forskning från Mångfaldsbarometern (2020) som redogör för en allt mer negativ attityd gentemot migration efter den stora flyktingkrisen år 2015.

I resultatet för regressionsmodell 1 (Tabell 3 och 4) är betakoefficienten för år 2014 samt 2018 snarlika och påverkar därmed den beroende variabeln lika mycket båda åren. Vilket kan ge en indikation på att den oberoende variabeln har en påverkan på den beroende variabeln. Det finns

alltså ett samband. Med hjälp av regressionsanalysen kan vi konstatera att vår oberoende variabel är fortsatt statistisk signifikant, men däremot minskar förklaringsvärdet när kontrollvariablerna adderas. Det vill säga att andra egenskaper har större förklaringskraft och påverkar attityden gentemot migrationsmängden mer än vad den oberoende variabeln gör. Den kontrollvariabel med störst enskild effekt är “inte född i Sverige”. Detta resultat går i linje med Simmels teori om främlingen och att fördomar inte alltid stämmer överens med verkligheten (Wolff 1950). Avsaknaden av denna kontrollvariabel både i tidigare forskning och nyhetsmedia kan kopplas till, såsom Simmel beskriver, att den dominerade individen lätt kategoriserar in främlingen som en representant av en grupp snarare än en egen individ. Vilket är det som skett i det svenska samhället. Migranter är fortsatt representerade som en gemensam grupp trots ursprung, bakgrund och åsikter. Teorin om främlingen går även att koppla samman med Castles, de Haas och Miller (2015), som nämns ovan, att beroende på hur avvikande den dominerande gruppen anser migranterna vara får de svårt att komma in i samhället vilket även kan ha påverkat resultatet. Många migrerar på grund av fattigdom, i hopp om att hitta arbete och en säkrare plats att bo på. Som Castles, de Haas och Miller (2015) beskriver finns det en dominerande bild av att migranter “snor” jobb, pressar bostadspriserna och överbelastar samhällets sociala tjänster. De migranter som redan befinner sig i Sverige, som kanske redan ses som en störning för den sociala ordningen, kanske känner att den ökade migrationsmängden leder till konkurrens för jobb, acceptans och en plats i samhället. Detta kan förklara varför denna kontrollvariabel har störst enskild effekt utan att det nämnts något om detta i tidigare forskning eller nyhetsmedia.

Nyhetsartiklarna från år 2014 porträtterar migrationspolitiken som politiskt splittrad och präglad av konflikter. Diskussioner om missnöjespartier såsom Sverigedemokraterna och deras attityder gentemot migrationen är återkommande. Trots detta förekom det mer positivt vinklade artiklar, som hade fokus på fördelar med migration snarare än de nackdelar missnöjes partierna debatterar för. Den kritiska diskursanalysen redogör för att högerpolitiken är mindre positiva till migrationsmängden, vilket i sin tur överensstämmer med det statistiska resultatet i den multipla regressionsanalysen. Datan visar på att om respondenten sympatiserar med högerpartier ökar interceptet med 0.223 enheter på en 0-12 skala. Vilket motsvarar en ökning med 1.86%. Detta besvarar frågeställningen “Överensstämmer medias bild av migration med den statistiska redogörelsen över medborgarnas attityd gentemot migrationsmängden?”. Resultatet går i linje

med Castles, de Haas och Millers (2015) tidigare forskning om växande missnöjespartier och hur ökningen av allmänt politiskt framträdande leder till framväxten av högerpopulistiska, anti invandrar- och islampartier. Däremot upptäcktes en annan aspekt i statistiken som inte förekommer i nyhetsartiklarna. Den dummyvariabel som hade störst enskild effekt var, om respondenten inte är född i Sverige. Interceptet öka med 0.419 enheter, vilket motsvarar en ökning på 3.35%, det vill säga att denna kontrollvariabel påverkar attityden gentemot migrationsmängden mest negativt.

Till skillnad från nyhetsartiklarna år 2014 har dem år 2018 inte en sammanfallande bild med det statistiska resultatet. Detta år präglades nyhetsmedia av politik med stort fokus på missnöjespartier, även detta år specifikt på Sverigedemokraterna. Artiklarnas huvudsakliga fokus var kulturkrockar och strängare lagar kring invandring publicerades. Det redogörs även för att högerpolitiken har en negativ attityd gentemot migrationsmängden. Detta stämmer dock inte överens med statistiken. Om respondenten sympatiserar med högerpartier minskar interceptet med -0.341 enheter på en skala från 0-12. Resultatet visar på att media har porträtterat attityden gentemot migrationmängden annorlunda i jämförelse med regressionsanalysen. De flesta artiklarna beskriver personer som sympatiserar och röstar på högerpartier som väldigt negativa mot migrationmängden. För att besvara frågeställningen så överensstämmer inte medias bild av migration med den statistiska redogörelsen över medborgarnas attityd gentemot migrationsmängden. Det svenska folket, och de med politisk riktning: höger, är inte så negativa till migration som nyhetsmedia hävdar. Vi kan se ett samband mellan resultatet för året 2018 och Simmels teori främlingen och hur personen istället för att vara en egen individ, kategoriseras främlingen in i en grupp (Wolff 1950). Om en individ sympatiserar med högerpolitiken måste den, enligt stereotypen och nyhetsmedia, besitta en negativ attityd gentemot migrationsmängden. Även år 2018 är det dummyvariabel ”inte är född i Sverige” som har störst förklaringskraft och enskild effekt. Som nämnt tidigare är detta en aspekt som inte tas upp i nyhetsartiklarna. Nyhetsmedia porträtterar i allmänhet migrationen och attityden gentemot migrationmängden som väldigt negativ, vilket inte överensstämmer med det statistiska resultatet. Den svenska befolkningen har alltså inte en övervägande negativ attityd gentemot migrationmängden utan den stora majoriteten är positiva. Samtidigt finns det ett samband med att attityden blivit mer negativ sedan år 2014, som nämns ovan, och media följer samma spår. Även om medias porträttering kan

vara överdriven i hur negativ attityd svenska befolkningen har år 2018 så är attityden mer negativ detta året än år 2014.

8. Slutsatser

Slutsatsen i denna studie är att svenska medborgare har en positiv attityd gentemot migrationsmängden. Den bild som nyhetsmedia porträtterar överensstämmer inte med det generaliserbara statistiska resultatet. Det finns däremot fortfarande medborgare som besitter en mer negativ attityd gentemot migrationsmängden, men de är en absolut minoritet. Det har inte skett någon större förändring i attityd mellan år 2014 och 2018. Men attityderna går i linje med tidigare forskning, det vill säga att attityderna minskat efter år 2014. Det som skiljer åren mest åt är förändringen som sker i regressionsanalysen för dummyvariabeln "politisk riktning: höger". Till en början har denna dummyvariabeln en positiv effekt och höjer interceptet. Det vill säga att för år 2014 om respondenten sympatiserar med högerpartier kommer den erhålla en negativare attityd gentemot migrationsmängden. Till skillnad från år 2018 då dummyvariabeln har en negativ effekt och därmed sänker interceptet. En respondent som sympatiserar med högerpartier har en positivare attityd gentemot migrationsmängden.

I framtida forskning skulle de vara intressant att studera om det sker någon förändring i attityden gentemot migranter och migrationsmängden med de ukrainska flyktingar som migrerat till Sverige under kriget mellan Ukraina och Ryssland. Om det finns en tydligt skillnad i attityden mot migranter med samma etnicitet jämfört med migranter med annan etnicitet. I och med att det svenska folket öppnade sina armar för ukrainska flyktingar och att svensk media framställde en positiv attityd till dessa migranter. Ser det likadant ut när andra migranter kommer till Sverige, har svenska befolkningen liknande attityd då? I framtida forskning hade det varit relevant att studera eventuella skillnader i attityden gentemot migranter som kom till Sverige under flyktingkrisen år 2015 och de ukrainska flyktingarna år 2022. Det hade även varit relevant att i framtiden forska vidare på de personer som själva migrerat till Sveriges attityd gentemot andra migranter. Vad kan detta bero på och hur stor är utsträckningen?

Referenslista

Litteratur

Barlebo Wenneberg, Søren, 2001. *Socialkonstruktivism: positioner, problem och perspektiv*. Uppl 1:2. Malmö: Liber.

Bauman, Zugmut, 1998. *Globalization: The Human Consequences*. London: Polity Press

Castels, Stephen – Hein De Haas – Mark J Miller, 2015. *The Age of Migration: International Population Movements in the Modern World*. 5 uppl. New York: Guilford Publications

Djurfeldt, Göran – Rolf Larsson – Ola Stjärnhagen, 2010. *Statistisk verktygslåda 1-samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur AB

Hall, Stuart, 1997. *Representation: Cultural Representation and Signifying Practices*. London: Sage Publications.

Holland, Dorothy – Debra Skinner, 2008. "The Co-development of Identity, Agency, and Lived Worlds" i *Comparisons in Human Development*. Cambridge University Press

Marrotta, Vince P, 2010. "The Cosmopolitan Stranger" i *Questioning Cosmopolitanism, [red.]*

Van Hooft, Stefan och Vandekerckhove, Wim, 2010, Springer Dordrecht Heidelberg, London

Moore, Kerry – Bernhard Gross – Terry Threadgold, 2011. *Migrations and the media*. Peter Lang Publishing Inc.

Winther Jørgensen, Marianne – Louise Phillips, 2000. *Diskursanalys som teori och metod*. Uppl 1:18. Lund: Studentlitteratur.

Wolff, Kurt H, 1950. *The Sociology of Georg Simmel*. Glencoe, Illinois: The Free Press.

Databas

European Social Survey 9 (ESS codebook). (2018). *Edition 3.1*. publicerad 2021-02-17

European Social Survey 7 (ESS codebook). (2014). *Edition 2.2*. publicerad 2018-12-01

Elektroniska källor

Studie Mångfaldsbarometern, Fereshteh Ahmadi och Irving Palm, 2020. [Elektronisk]
<https://www.hig.se/download/> Hämtdatum: 2022-11-09

Statistiska Centralbyrån, 2021. *Ökande gap mellan kvinnors och mäns partisympatier*.
[Elektronisk]
<https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2021/okande-gap-mellan-kvinnors-och-mans-partisympatier/> Hämtdatum: 2022-10-21

Statistiska Centralbyrån, 2022. *Invandring till Sverige/ Invandring över tid*. [Elektronisk]
<https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/invandring-till-sverige/#Timeline> Hämtdatum: 2022-11-09

Svan, Mattias, 2018. *Att konstruera en främling*. [Elektronisk] <https://lup.lub.lu.se/luur/download>
Hämtdatum: 2022-11-09

Vetenskapsrådet, 2021 (publicering datum 2018-10-12). *Etik i forskningen*. [Elektronisk]
<https://www.vr.se/uppdrag/etik/etik-i-forskningen.html> Hämtdatum: 2022-12-06

Tidningsartiklar

Borg, Annika, 2014. "Vi har ingen feministisk regering", *Barometern*, Nyhetsartikel.
2014-12-31. Hämtad från Retriever Research.

Harrison, Dick, 2014. "Invandrarna en vinst för Sverige", *Svenska Dagbladet*, Debatt.
2014-12-31. Hämtad från Retriever Research.

Heberlein, Ann, 2018. "Sverige och det stora mångkulturfiaskot", *Ledarsidorna.se*, Ledare
2018-12-05. Hämtad från Retriever Research.

Hedman, Ulf, 2018. "Ulf Hedman: Faktaförnekarna ser inte problemen med hög Invandring", *Vestmanlands Läns Tidning Premium*, Debattartikel, 2018-12-27. Hämtad från Retriever Research.

Jarminder, Martina, 2014. "Migrationsvänlig politik är en valvinnare", *Skånska Dagbladet*, Opinion. 2014-06-01. Hämtad från Retriever Research.

Metro, 2018. "Så rapporterar utländsk media om det svenska valet", *Metro*, Nyhetsartikel 2018-09-09. Hämtad från Retriever Research.

Möller, Jens, 2018. "De flesta positiva till invandring", *Sveriges radio*, Ledare 2018-05-17. Hämtad från Retriever Research.

Nilsson, Torun, 2014. "Högerns antirasism bygger ett öppet land", *Dagens Industri*, Ledare. 2014-07-05. Hämtad från Retriever Research.

Nordberg, Jenny, 2014. "Migration är mer än invandring", *Svenska Dagbladet*, Krönika. 2014-01-09. Hämtad från Retriever Research.

Pettersson, Karin, 2014. "Vi kan ha välfärd- och invandring", *Aftonbladet*, Ledare. 2014-01-14. Hämtad från Retriever Research.

Uppsala Nya Tidning, 2014. "Vem äger landet?", *Uppsala Nya Tidning*, Nyhetsartikel. 2014-01-04. Hämtad från Retriever Research.